

افزایش تولید فرآورده‌های نفتی با احداث پتروپالایشگاه

سرانگشتی، اگر چه در ابتدا هزینه ساخت پتروپالایشگاه بیش از ۲ برابر هزینه ساخت پالایشگاه است اما ارزش افزوده‌ای که از این محل نصیب کشورمان خواهد شد می‌تواند به فاصله‌ای کوتاه نه فقط این فاصله ارزشی را جبران کند بلکه باعث افزایش شدید ارزش آوری به کشور شود. به عنوان نمونه در سال‌های گذشته قیمت هر تن نفت خام معادل ۴۵۵ دلار بوده است که با تبدیل نفت خام به نفتا در واحدهای پالایشی، این ارزش به ۶۶۵ دلار در هر بشکه می‌رسد.

اما ارزش افزوده اصلی در واحدهای بعدی اتفاق می‌افتد به طوری که در پتروپالایشگاه‌ها، نفتا ۶۶۵ دلاری با تبدیل به آروماتیک ۹۳۵ دلار و با تبدیل به الفین تا ۹۸۰ دلار قیمت به خود می‌گیرد. بنابراین تبدیل نفت خام به نفتا فقط ۴۵ درصد ارزش افزوده ایجاد می‌کند، در صورتی که اگر همان نفت خام به محصولات الفینی یا آروماتیکی تبدیل شود تا ۱۱۵ درصد ارزش افزوده به دنبال خواهد داشت، البته ارزش افزوده در این مرحله متوقف نمی‌شود. تبدیل محصولات بالادست پتروشیمی، به محصولات میانی ارزش افزوده را تا ۲۰۰ درصد بالاتر خواهد برد و تولید محصولات پایین دستی و نهایی، نفت خام را تا ۳۰۰ درصد ارزش ترمی کند. بنابراین یکی از راهکارهای اساسی بی‌اثر کردن تحریم‌های نفتی تغییر رویکرد از خام‌فروشی به سمت فرآورده‌فروشی و تولید محصولات نهایی و ایجاد ارزش افزوده بیشتر در مسیر کاهش وابستگی کشور به نفت خام است.

با توجه به این مهم؛ شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی تلاش دارد تا توسعه واحدهای پتروپالایشی را به سرانجام مطلوب برساند.

ارزش افزوده بالاتر در هر کشوری به شمار می‌آید. این کشورها با توسعه صنایع تبدیلی نفت خام به فرآورده‌های سودده، سعی بر نقش آفرینی در آینده بازار انرژی دنیا را دارند.

از همین رومروزه در جهان؛ هر کجا که صنعت نفت به دنبال فعالیتی بوده، بخش‌های پایین دستی نیز تعریف شده و جهت‌گیری کشورهای پیشرفته دنیا به سمت ساخت واحدهای پتروپالایشی معطوف شده که از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است که علاوه بر افزایش سودآوری در تأمین امنیت انرژی نیز نقش به‌سزایی دارند. در این بین، ایران که سابقه‌ای طولانی در صنعت پالایشگاهی دنیا دارد، هم‌زمان با قانون حمایت از توسعه صنایع پایین دستی نفت و میعانات گازی یا همان قانون احداث پتروپالایشگاه‌ها، گام مهمی برای گذر از خام‌فروشی نفت برداشته است.

در واقع با توسعه پتروپالایشگاه‌ها، ابتدا انتهای زنجیره ارزش به‌طور کامل دیده می‌شود و تولید محصولات نیز با توجه به نیاز این زنجیره انجام خواهد شد. در پتروپالایشگاه‌ها، به جای آن که نفت خام تنها به فرآورده‌های نفتی مانند بنزین، گازوئیل و نفت کوره تبدیل شود، سهمی از تولیدات را خوراک اولیه برای صنایع پتروشیمی تشکیل می‌دهد.

موضوعی که به‌طور ویژه از خام‌فروشی نفت جلوگیری می‌کند و با ایجاد ارزش افزوده بالاتر، نقش مهمی در رشد تولید ناخالص داخلی دارد.

برای جلوگیری از خام‌فروشی ۲ میلیون بشکه معادل نفت خام، در صورت ساخت پالایشگاه ۲۵ تا ۳۰ میلیارد دلار و در صورت ساخت پتروپالایشگاه ۳۵ تا ۶۰ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری نیاز است. بایک حساب و کتاب

پتروپالایشگاه‌ها نسل جدید پالایشگاه‌های هستند که بر تجمیع مجتمع‌های پالایش و پتروشیمی در کنار هم ایجاد می‌شوند، به عبارتی دیگر در مجتمع‌های پتروپالایشگاهی هدف تنها تولید سوخت از بنزین، نفت و گاز نیست بلکه در کنار تولید این محصولات به دنبال تأمین خوراک مورد نیاز مجتمع‌های پلیمری و شیمیایی است. از سوی دیگر تکمیل زنجیره ارزش و جلوگیری از خام‌فروشی از جمله اقدام‌هایی است که شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی در بررسی و احیای پروژه‌های پالایشی قدیمی و تدوین طرح‌های جدید پتروپالایشی ذیل قانون «حمایت از توسعه صنایع پایین دستی نفت و میعانات گازی» در دستور کار قرار داده است. به طوری که طی سال‌های گذشته و با بررسی طرح‌های پیشنهادی برای احداث واحدهای پالایشی و پتروپالایشی، سرانجام ۸ طرح پتروپالایشی شامل احداث ۵ طرح پتروپالایشگاه نفت خام و ۳ طرح پتروپالایشگاه میعانات گازی به ظرفیت ۱۰۴۹ میلیون بشکه در روز مورد تأیید وزارت نفت قرار گرفت که یکی از مهمترین این طرح‌ها راه‌اندازی پتروپالایشگاه شهید سلیمانی بود.

با این حال با توجه به برنامه وزارت نفت برای ساخت پتروپالایشگاه‌ها در کشور، اقدام‌های بنیادی دیگری برای پایداری، بهبود و افزایش کیفیت محصولات پالایشی در پالایشگاه‌های کشور آغاز شده که به نظر می‌رسد عصر تازه‌ای از فعالیت این پالایشگاه‌ها در مسیر تبدیل شدن به واحدهای پتروپالایشی و جلوگیری از خام‌فروشی در صنعت نفت کشورمان در حال انجام است.

توسعه صنعت پتروپالایشگاهی از جمله برنامه‌های کشورها توسعه یافته و در حال توسعه دنیا برای ایجاد